

Göta hovrätt Ämbetsbyggnaden F003002



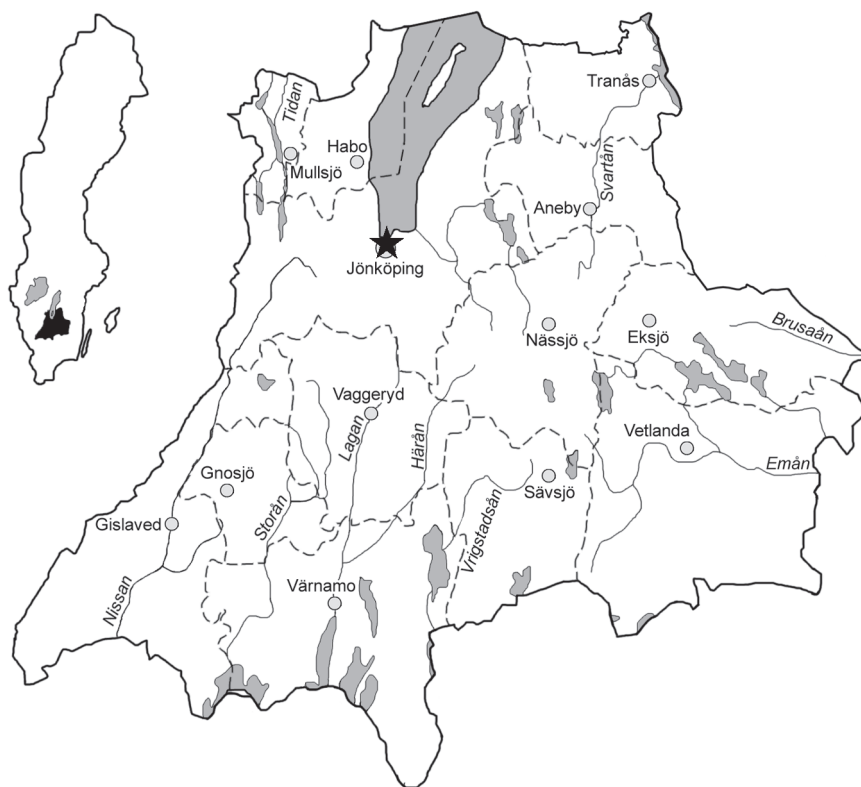
Antikvarisk medverkan i samband med
invändiga förändringar

*Jönköpings stad i Jönköpings kommun,
Jönköpings län*

Göta hovrätt, Ämbetsbyggnaden F003002

Antikvarisk medverkan i samband med
invändiga förändringar

Jönköpings stad i Jönköpings kommun
Jönköpings län



Rapport och foto: Anders Franzén om inget annat anges
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

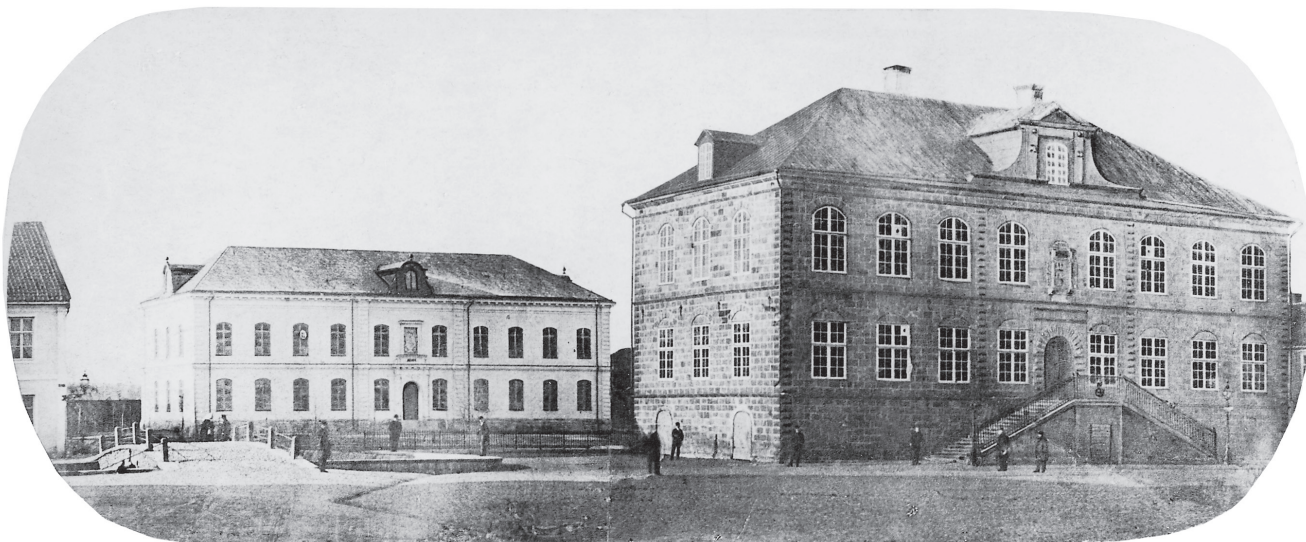
© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2014

Innehåll

Inledning.....	5
Syfte	5
Historik.....	6
Dörrförändringar i rum 121C.....	7
Beskrivning inför arbetena	7
Vidtagna åtgärder.....	8
Dörrförändringar i rum 310/311.....	10
Beskrivning inför arbetena	10
Vidtagna åtgärder.....	10
Sammanfattning.....	10
Administrativa uppgifter.....	11
Referenser.....	11
Arkiv.....	11
Tryckta källor	11



Utdrag ur digitala fastighetskartan.



Göta hovrätt med Domstolsbyggnaden och Ämbetsbyggnaden, då arkiv. Foto 1871, JLM.

Inledning

Göta hovrätt förklarades för byggnadsminnesmärke 1935 och är i dag ett så kallat statligt byggnadsminne och försett med skyddsföreskrifter. Byggnadsminnet omfattar den så kallade Domstolsbyggnaden, Ämbetsbyggnaden och den omkringliggande parken.

De nu genomförda arbetena föranleddes av ett behov av fler och mer ändamålsenliga kontorsrum i Ämbetsbyggnaden. Åtgärderna har projekterats av arkitektföretaget Tengbom genom arkitekt SAR/MSA Gunilla Gustafsson.

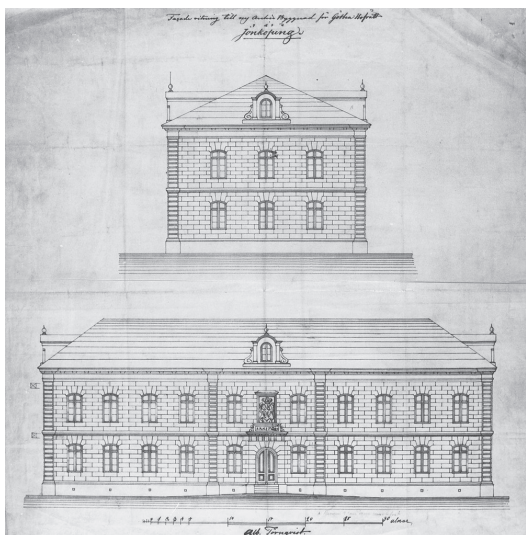
Åtgärderna har inte bedömts vara tillståndspliktiga enligt gällande skyddsföreskrifter, men byggherren har ändå valt att låta arbetena följas av antikvarisk medverkan. Jönköpings läns museum har anlitats för denna antikvariska medverkan, som omfattat rådgivning samt dokumentation av berörda byggnadsdelar före, under och efter genomförandet. Kulturhistoriska iakttagelser har noterats. Antikvarie har varit Anders Franzén.

Arbetena utfördes under vinterhalvåret 2013/14 och slutbesiktigades den 10 mars 2014.

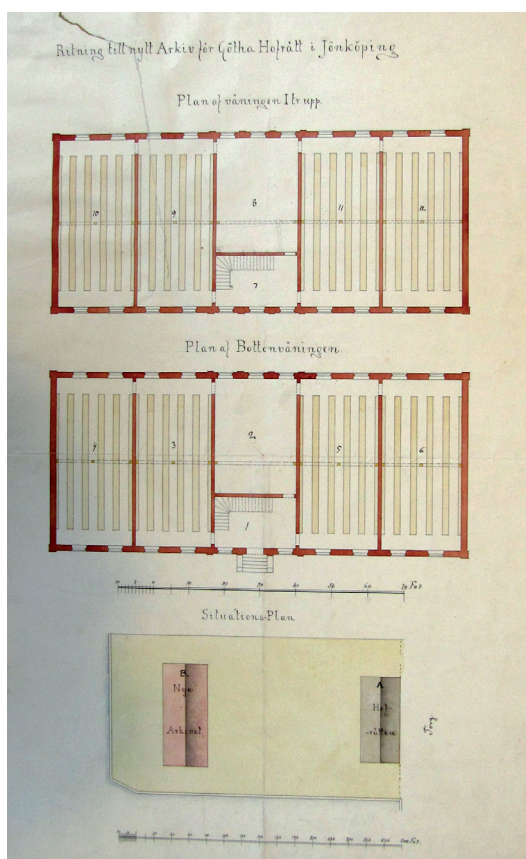
Syfte

Åtgärderna syftade till att skapa ytterligare kontorsplatser och göra kontoren mer ändamålsenliga.

Den antikvariska medverkans syfte var att ge råd i allmänhet samt att dokumentera genomförda arbeten beträffande bland annat metod och materialval samt antikvariska överväganden.



Ovan: Albert Törnqvist originalritning av fasader.
Nedan: Planritningar samt situationsplan.



Historik

Göta hovrätt inrättades på 1630-talet och delar av den så kallade Domstolsbyggnaden togs i bruk 1650. Verksamheten krävde att domstolshandlingarna arkiverades under betryggande former. När Domstolsbyggnaden togs i bruk avsattes en mindre lokal för arkivering, men i början av 1800-talet beslutade man att uppföra en särskild arkivbyggnad. År 1816 uppfördes denna byggnad av timmer i två våningar på den södra delen av hovrättstomten.

Dessvärre kunde denna nya byggnad närmast beskrivas som ett provisorium. Att inrymma ett arkiv i en träbyggnad kunde knappast ha betraktats som betryggande. Vidare var denna södra del av tomen vattensjuk, vilket innebar återkommande översvämningar som hindrade tillträdet till byggnaden.

Redan på 1850-talet ansågs arkivbyggnaden vara föråldrad och man lät stadsbyggmästaren Carl Helenius göra ett förslag på en ny byggnad i tre våningar av sten. Ungefär samtidigt lät man arkitekten vid Överintendentsämbetet J. A. Hawerman göra ett alternativt förslag, men inget av förslagen genomfördes. Processen fortsatte och Hawerman skapade ytterligare förslag, men även andra engagerades, exempelvis den nye stadsbyggmästaren Wilhelm Witting.

År 1866 beslutade Kungl. Maj:t att en ny arkivbyggnad skulle uppföras och det blev arkitekten vid Överintendentsämbetet Albert Törnqvist som fick ansvaret för detta. Byggnaden uppfördes 1867–68 och stadsbyggmästaren Witting verkade som ansvarig byggmästare.

Arkivbyggnaden inrymde endast arkivlokaler och saknade helt uppvärmning. Detta visade sig opraktiskt och 1905 inrättades mindre kontor med uppvärmning i byggnadens mitt. Förslaget hade utformats av stadsarkitekten August Atterström.

Arkivbyggnaden hade uppförts med fyra arkivrum i varje våning. Rummen gick genom hela byggnadens bredd. I slutet av 1940-talet stod rättsväsendet inför en stor administrativ förändring och man beslutade att omdana arkivbyggnaden till en byggnad med kontorsrum för hovrättens personal. Omkring 1950 omdisponerades därför hela interiören och byggnadejn kom därefter att benämnas Ämbetsbyggnaden. En längsgående kommunikationskorridor inrättades i varje våning. Utefter ytterväggarna inrättades kontorsrum. Planerna hade ritats av länsarkitektkontoret i Jönköping. Större delen av de ursprungliga, tvärgående väggarna behölls, men många nya innerväggar tillkom.

Vid byggnadsminnesförklaringen 1935 preciserades inte skyddets omfattning. År 1993 upprättades särskilda skyddsföreskrifter, vilka bland annat innebär att byggnaderna inte får rivas, förändras utvändigt och att ingrepp inte får göras i stommarna eller i planlösning. Beträffande Ämbetsbyggnadens fasta inredning har skyddsföreskrifterna inga särskilda skrivningar.



Väggen i rum 121C mot korridoren innan dörrhålet återupptogs.



Fönstret i rum 121C inför ombyggnaden.



Fönstret i rum 121C inför ombyggnaden. Här syns fönsterluckorna och den fasta skyddsplåten överst.

Vidtagna åtgärder

Arbetena innebar att den tidigare dörröppningen mot korridoren återupptogs i samma format som tidigare. I dörrhålet satte man in dubbla dörrar och återanvände då bevarade dörrar som förvarats i källaren. Med dörrarna följde äldre trycken och gångjärn. Dörrarnas foder nyupphyvlades i exakt samma format och med samma profil som de äldre. Dörröppningens tröskel återställdes med ekparkett lika omkringliggande rums trösklar.

De gamla stålfönsterluckorna hängdes av och placerades i källaren. Gångjärnen på fönstrets sidor bevarades, men på stolparna placerades hylsor för att ge ett prydligare intryck. Fönsterluckorna hade upptill en horisontell avslutning, men fönsterhålet har ett stickvalv. För att ta upp detta mellanrum hade man 1950 placerat en fast stålavgränsning. Denna avgränsning bibehölls nu.

Ståldörren mot söder demonterades och placerades i källaren. Öppningen sattes i gen med skivor och målades. Saknade golvlister lika befintliga hyvlades upp och lagades i.



Golvets befintliga linoleummatta ersattes med en ny i blå kulör (FORBO Marmoleum: Dove grey 2621). Att denna valdes berodde på att det var en kulör på linoleum som redan fanns i andra rum i byggnaden, främst sammanträdesrummen. Mattan lades med en fris uteder väggar (FORBO Marmoleum: Fresco blue 3055). Hela interiören målades om och som förebild användes andra mötesrum i byggnaden. Väggarna målades i blå kulör (NCS S 1005-B) och med vitt (NCS S 0500-N) högst upp och i taket, som övriga rum. Dock valde man att inte markera den horisontella gränsen med en mörkare linje. Alla snickerier täckmålades i vitt (NCS S 0500-N) fränsett dörrbladet som har en opigmenterad fernissa. Snickerierna i korridoren målades ljusgrå (NCS S 2005-Y20R).

I den angränsande korridoren mot söder målades den berörda väggen om i befintlig kulör (NCS S 1010-Y20R med mörkare linje NCS S 2020-Y10R). Övre delen av väggen målades vit (NCS S 0500-N).



Ovan: Dörrblad och trycke från 1950 återanvändes.
Till vänster: Pågående arbete när dörrarna monterats. Foto: G. Gustafsson, Tengbom.
Nedan: Fönstersmygen med bevarade gångjärn för fönsterluckorna.



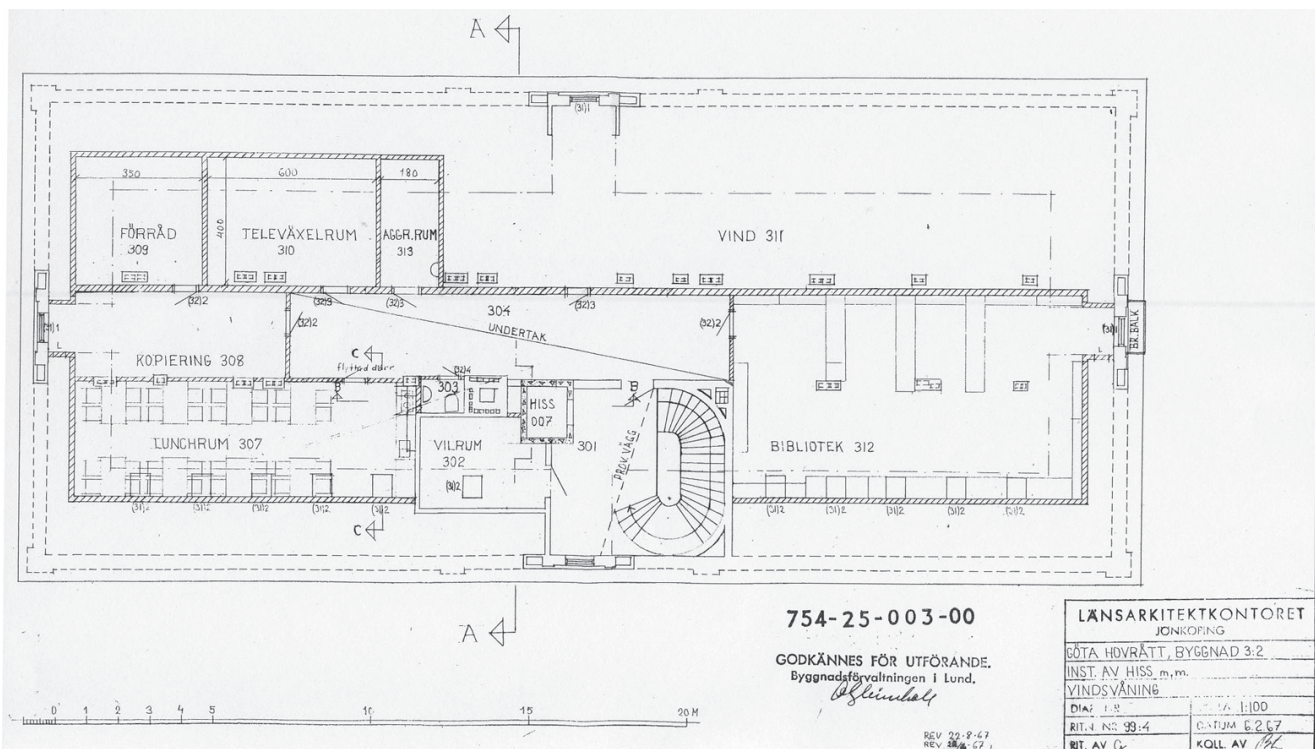
Ovan: Rum 121C efter arbetenas avslutande.
Till vänster: Den återupptagna dörren sedd från korridoren.

Dörrförändringar i rum 310/311

Beskrivning inför arbetena

Rumsindelningen i vindsvåningen härrör främst från ombyggnader under 1900-talets andra hälft. Här finns bland annat ett större bibliotek inrättat och invid detta finns ett kontorsrum för bibliotekarien. Invid detta kontorsrum, men utan direktkommunikation, finns ett bokförråd. Syftet var att ta upp en dörr mellan dessa två rum.

Båda rummen är försedda med målade väggar av skivmaterial. Golven är belagda med sentida parkettgolv.



Denna ritning visar en ombyggnad av vinden 1967, men ännu är inte de aktuella rummen ianspråktaga. De kom att placeras söder om trapphuset, d.v.s. över trapphuset i bildens mitt, som då utgjorde vind.

Vidtagna åtgärder

Arbetena innebar att en dörröppning togs upp mellan rummen. Den nya dörren gjordes snarlik den befintliga ingångsdörren till kontorsrummet, d.v.s. av valsat faner och fernissad. De nya fodren var smala, släta och vitmålade (NCS S 0500-N). Väggar, och golv berördes inte av arbetena.

Sammanfattning

De genomförda åtgärderna utfördes på ett omsorgsfullt sätt och med ett prydligt resultat. Att dörren mot korridoren i bottenvåningen återupptogs innebar ett återställande och var också positivt för rumssambanden.

Administrativa uppgifter

Byggherrens projektnummer:.....4103 0980
 Byggherrens dnr:223-2379/13
 Byggherrens objektnummer:.....F003002
 Jönköpings läns museums dnr:.....351/13, 74/14
 Byggherre:.....Statens fastighetsverk
 Projektledare:.....Gunilla Gustafsson, Tengbom
 Målerientreprenör:.....Sandå Sverige AB, Jönköping
 Byggentreprenör:.....PEMO AB, Jönköping
 Rapportansvarig:.....Anders Franzén
 Antikvarisk medverkan:.....Anders Franzén
 Län:.....Jönköpings län
 Kommun:.....Jönköpings kommun
 Socken/stad:.....Jönköpings stad
 Fastighetsbeteckning:.....Arkivet 1

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

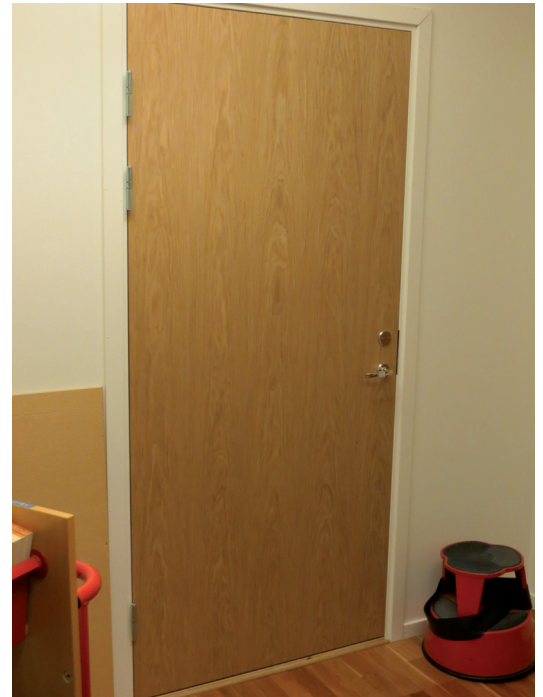
Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum, Jönköping.
 Riksarkivet, Stockholm.

Tryckta källor

Göta hovrätt. Vårdprogram för Göta hovrätt 2012. F003.



Ovan: Den nya dörren sedd från bokförrådet.

Nedan: Den nya dörren sedd från bibliotekariens kontor.





Byggnadsvårdsrapport 2014:14
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM